

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid ex illa soli debuerit populo Israel poni, illu[m]q. duntaxat
obligare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ti. non satis iuantes ad cauendum. Vnde non ait, Occasione data, sed occasione accepta i quam non lex dedit, sed homines inde acceperunt, peccatum. forignale, cuius fomes carnis nobis relictus est, per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. Quare in capite quinto vbi dixerat peccatum intrasse, vt abundaret delictum, particula, vt non dicit causam. Haud enim illa fuit voluntas Dei ferentis legem ut per eam concitaret homines ad malum, sed tamen dicit confessionem. Ex hominum namque infirmitate consequutum est, vt data lege, peccata cumularent. Ad quantum satis respondum est, vbi rationem exposuimus rati imperfectionis legis, quam etiam cessationis. Cū. n. esse figura legis gratie, nihil verat, quin a Deo fuisset lata, & nihilominus nō absolutā obtinisset perfectionē. Erat. n. præparamentū Messia: auctoris gratie, q̄ est legis, perfectio, quapropter consequens erat, tum vt vlt̄ ad ipsum non adipisceretur suam perfectionem, tum vt per eiusdem Dei præsentiam illa antiquaretur. In quinto autem argumento non vnā tm̄ dubitatio dissoluenda petitur. Vna est de locutionib. illis antiquis, qua Deus dicebatur loqui Moysi, vtrum. s̄ per seipse loqueretur, an vtro Angelus nomine ipsius? Aug. namq. 2. de Trinit. c. 12. & 13. super Genes. ad literam cap. 27. huc propender, quod vnus Angelorum per dispensationē personam domini sui gerebat. Quemadmodū scriba dū nomine iudicis sententiā refert, Nos, &c. mādāmus. Et quo pacto sacerdos ait loco Christi, Hoc est corpus meum. Et astipulatur eius assertioni modus loquendi scripture. Enimvero Exo. 3. vbi nos legitur quod apparuit de rubo Dominus Moysi in flamma ignis. Septuaginta habent, apparuisse Angelum Domini. Et sic legit Aug. Nihilominus tamen qui apparuit, dixit, Ego sū Deus p̄ris tui, &c. Et Gen. 32. Ille qui luctabatur cum Iacob, ait ad illum, Cur queris nomen meū, q̄ est mirabile? Angelus ergo loquebat in persona Dei. Et causa est h̄mōi, Cum voces illæ sensibiles essent, liquidum est fuisse factas in aere verberato, quo hoies audiunt, atq. adeo Angelorum ministerio, quo Deus vtitur, intonuisse. Et ideo censetur Angelus loqui in p̄sona Dei. Tameñ nos super illo p̄terno uerbo Ioan. 3. Hic

Prima.
August.
Robora
tur sen
tentia.
August.
Rō asser
tionis p̄
terita.

est filius meus dilectus, non sumus veriti dicere vocem fuisse Dei propriam patriq. attributam, nempe quod vel Deus se solo verberasset aerem, vel quod angelico fuerit functus obsequio, quasi inistro, ceu nos utimur lingua. Hac ergo rōne dicit lex data per Angelos seu in dispositionē Angelorum, quod dum Deus Moysi in monte loquebatur, vox illa Angelorum opera auri. eius insonabat. Sed tamen hinc secunda emergit questione, quod Exo. 33. asseritur, Dominus facie ad faciem Moysi loquutus. Respondetur tamen secundum Aug. locis citatis, hoc esse intelligēdū sc̄m opin vulgi. Nam paulo post optatissime cum Deo exoptulabat, dicens, Ostende mihi gloriam tuam, nempe quam nōdum viderat. Igitur utrum post viderit Dei faciem, vt Paulus in raptu, an solū posteriora, hoc est, aliquid in quo ei gloria illius illuxit, sub iudice est. Verumtñ qñ in monte legē suscepit, uoce per Angelos fabricata loquebatur ei Deus. Qui ergo est quod ait Ioannes I ex per Moysen data est, quā ane de causa dicitur Mosaica? R̄ndet q̄ sicut Christus per seipsum reuelauit Apostolis legem quam ipsi orbi promulgauerunt, sic Deus per Angelos ipse tradidit Moysi vt ipse denūtiaret populo. Et ideo dicitur Moysi tanquam promulgatoris.

ARTICVLVS III.

Vtrum lex ista soli debuerit populo Israel poni, illamq. duntaxat obligare.

Postquam de bonitate causisq. vetustæ legis satis a nobis dictum est, subsequitur vt de eius subditis sermonem adhibeamus. Quaritur ergo an fuerit expediens populo Israel peculiariter poni, eumque duntaxat obligare? Et arguitur a parte negatiua. Lex illa, vt dictum est, figura fuit præparatioq. euangelicæ figura autem & vja debet suo fini similitudine respondere, sed lex euangelica non Iudæis tantum, verum & gentibus vniuersis futura erat in salutem secundum oraculum illud Isa. 46. de Christo præcantatum: Parum est vt sis mihi seruus ad suscitandas tribus Iacob, & faces Israel conuertendas, dedi te in lucem gentibus, vt sis salus mea vsque ad extremum terræ, ergo & lex vetus debuit vniuerso mundo promulgari,

Secūda
questio.
Solutio.

Alia o
bictio.
Dissolu
tio.

Primū
argu. a
parte
negatiua.

Secūda

Paulus.

Gemi-

na qd.

clauū.

qōne p.

posita.

Prima.

Secūda.

Prima

conclō.

quāratif

suprime

qōni-

Prima

pbatio

conclu-

sonis.

Secūda

conclō.

Duplex

rō cōclu-

sonis.

Primū

argu. a

parte ne

gatiua.

gari, eo vel maxime quod vt legitur Act. 10. nō est personarum acceptor Deus, sed in omni gente qui timet eum & operatur iustitiam, acceptus est. Secundo, si lex illa in Iudæos tñ obligaret, deterrima fuisset grauiſſimaque eorum conditio inter omnes mortales. Illi enim non poterant sine legis obseruantia pertinere obtinere salutem. Extat enim Deut. 27. Maledictus omnis quis non permanſit in sermonibus legis huius, neq. eos opere perficit. Reliqua vero gentium vniuersitas extra illam legē solo iure nature seruari poterat. Amplior ergo salutis via patebat gentibus quam Iudæis. In cōtrarium autem est sentētia Pauli ad Rom. 3. Quid ergo amplius Iudæo? multum per omnem modum. Primum quod dē, quia credita sunt illis eloquia Dei. Et Dauid. Non fecit taliter omnia nationi & iudicia sua non manifestauit eis.

Quæstione, vt inter arguēdum insinuatum est, duo peti. Primum, an singulari illi populo congruens fuerit legem illam edicere. Alterū, an solum illum obligabat? Nā posset quis cogitare, quod licet iudæis fuerit promulgata, nihil fecius cum lex Dei esset, qui Rex est vniuersi orbis, ad quocunq. fama illius penetraret, tenebantur illam suscipere. Quinque ergo conclusionibus cōstabit responsio. Prima. Cōueniens fuit lege illi tantum populo dare. Conclusio hæc ex superioribus colligitur. Nam cum opus Dei fuerit, cuius summa sapientia attingit a fine vsque ad finem, & disponit omnia suauiter, dubium nullum relinquunt, quo minus fuerit consultissimum ac decentissimum. Attamen quia ratio hæc nimis generalis est, ex ipso rerum sine exploranda est alia, cui aīus acquiescat, puta quæ rationem diuinę sapientię referat. Est autem aliud querere, sicut selectus est aliquis populus cui daretur, & non potius toti mundo inuulgaretur, aliud vero cur selectus est aliquis populus cui daretur, & non potius toti mundo inuulgaretur, aliud vero cur ille Hebræorum. Sit ergo secund. cōclusio. Ratio cur delectus alicuius populi ex cunctis mortalibus factus est, sumitur a fine eiusdem legis, qui fuit aduentus Messie, inde enim duplex accipitur ratio Vna, quod cum sublimitatem iam excessi misterij totus mundus capere non posset quippe in quo quamplurima essent hominum ingenia, tum natura

li hebetudine, tum morum, peruersitate & caliginantia, concedens fuit, vt pusillus quidam populus peculiariter seligeretur, cui tam alta tamq. recondita mysteria initio concederentur. Nam si spāsum fuisset statim per orbem euulgata, ludibrio citius haberetur quam eis adhiberetur fides. Sic enim solent cordari homines & prudētes arcana sua non temere publicare, sed illos deligere, quorum fidei committant, iuxta illud Eccl. 6. Multi pacifici sint tibi, consiliarius vnus de mille. Quin vero nuncium rei grauiſſime non audes in initio in vulgus propalare, ne ridiculus videaris, sed in quorundam aures primum susurras, quoulsque fama vires accipiat. Poterat quidē Deus talia facere hominū ingenia, vt omnes statim caperent, sed tamen more nature cuncta suauiter disponit. Docet enim nos experientia mille quingentorum annorum non dicam quam sint mysteria nostre fidei captu difficilia, sed quā sit humanum ingenium tardum, quamq. ad optima capessenda in docile, cum minimis orbis angulus fidem retineat, eandemq. tam multis ex partibus lacerā. Altera ratio est ex eodē vtidem sine sumpra, quod decuit selectam esse stirpem, ex qua Christus genus duceret. Quemadmodū enim Romanorum gens & Atheniensium, vt verbi gratia dicamus, sua celebrarunt noīa, ita condecuit Christi proſapiam ac genealogiam illustrem in mundo fuisse. Atqui vtraque ratione circūcisionis caractere insignitatus ille populus fuit, vt a reliquo dignoiceretur orbe. Fuitque insigne illud in membro illo iustum, vt illius generura significaretur, qui vna cum reliquis delectis labem generatione contractam erat absterſurus. Et quemadmodum inter Romanos illustriores familiae, vt Cæsares, Camili, Scipiones &c. sic etiam ex illo populo selectus est Dauidicus truncus ex quo diuinus flos germinaret. Quapropter vt super primum ca. ad Rom. recolimus, nuncupatus est Christus filius Dauid. De alio vero proposito membro, scilicet cur ille potius Hebræorum populus fuerit electus, statuitur tertia conclusio. Ratio hmoi electionis neque potest neq. debet ex aliqua causa vel merito illius populi captari, sed in meram Dei misericordiam est referenda. Duas quippe causas comminisci posses populo illi congruentes. Quamm vna esset, quod

Secūda ratio.

Tertia conclusio.

Duplex ratio nō factis apta.

SOTO
de iure
legibus
DIE
13

Resellit prima. Exploditur secunda cā.

rum reliquis orbis gentibus in idololatriæ impietatem immeritū soboles illa Abrahæ in vero cultu vnius Dei persisterit, iustum erat illam particulariter in peculium Dei eligi. Sed tamen ratio hæc non est couincens. Nam post susceptam legem in eandem idololatriam irruerunt, quod multo illis iniquius absurdiusque fuit, quam gentibus. Vnde Exod. 33. & Amos 5. Nūquid hostias & sacrificium obtulistis mihi in deserto quadraginta annis domus Israel? Et portastis tabernacula Moloch deo vestro imaginem idolorum vestrorum Idus dei vestri, quæ fecistis vobis? Secundum ergo rationem effingere quis forte posset, quod licet fuissent postea idololatriæ tamen aliquibus iustitiæ officii vel ante vel post legem floruerunt, quorum merito data est illis lex. Veruntamē plane legitur Leui. 6. Scito quod non propter iustitias tuas dominus tuus dedit tibi terram hanc in possessionem, cum durissime ceruicis sis populus. Ratio ergo proxima fuit promissio facta Abrahæ, Isaac & Jacob, vt eodem cap. legitur vbi annotādum est Abrahæ enim antecessisse legi & Moysi quingentis annis. Cui vt legitur Ge. 12. & 22. promissa est Chananaeorum terra, simul & futurus Messias. Et quoniam lex præfagium erat, vt diximus, preparatio eiusdem Messia, in eadem promissione insculpebatur lex eius soboli promulgāda. Ob id. j. loco citato Deut. Nō propter iustitias tuas & æquitatem cordis tui ingredieris vt possideas terras earum, s. gētium sed quia illæ egerunt inique introeunte te deletæ sunt, & vt compleret verbū suum dominus quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis Abraham, Isaac & Jacob Itaq. expulsio gentiū fuit propter eorum peccata, sed tamen introductio Iudæorum atque adeo collatio legis fuit propter promissiones Dei idque Paulus. A post. ad Gal. 3. docens ait. Abrahæ dictæ sunt promissiones & semini eius, Et non dicit seminibus, quasi in multis, sed quasi in vno. Et semini tuo, qui est Christus, ergo Abrahæ lex data est illi populo propter promissiones. Ille autem ob id factæ sunt, vt populus in causa fuere vt præceteris illud Leuit. 19. Sancti eritis, quia ego sanctus sum Veruntameu licet hæc fuerit proxima causa non tamen in illa animus relictus. Nam respondendum restat, cur

Rō vera conclusio. Explatur posita ratio.

Paulus. Obiectio. Merita Abrahæ minime in causa fuere vt præceteris illud Leuit. 19. Sancti eritis, quia ego sanctus sum Veruntameu licet hæc fuerit proxima causa non tamen in illa animus relictus. Nam respondendum restat, cur

selectionem Deus habuit Abraham ac suam progeniem, cui mysteria Christi reuelaret. atque ex suo sanguine gignendum polliceretur, quàm vnum quemlibet alium moralium, vt vtrum merita eius fuerint in causa? Re vera minime, sed vt conclusio asserit, Dei misericordia, Hoc namque in primis astruit oraculum illud Isaie 41. Qui suscitauit ab oriente iustum, vocauit eum vt sequeretur se. Nam de terra Chaldaeorum vocatus fuerit, vt Gen. 11. legitur, quæ quidem regio terræ promissæ orientalis erat. Mox & ratio idem demonstrat. Nam cum gratia, qua grati Deo reddimur, non cadat sub meritum, sit vt neque eius initium & caput promereri illa possit creatura, initium autem fuit Christus, ergo eius aduentum neque intemera ta Virgo mereri valuit, quantum inus prescorum quispiam? cum lex fuerit Christi figuta, neque illam vel Abraham, vel eius progenitores, aut posterius meruerunt. Quo circa mera fuit Dei clementia, quod ipse eiusque profapia inter omnes mortales eligeretur. Neq. vlla potest humana designari causa, sed in radicem predestinationis, quæ nullam præter Dei voluntatem habet, referenda est talis electio, iuxta illud celebre August. axioma super Ioan. Quare hunc trahat, illum non trahat, nolle uelle iudicare, si non vis errare. Veruntamen quod de Deipera Virgine cōfitemur, & de Abraham quoque suo gradu censendū est. Etenim etsi Virgo non meruit Christum incarnati, tamen fixo illo diuino proposito, fecit eam. Deus dignam quæ ipsum conciperet secundum illud quod ecclesia canit. Quæ dominum omnium meruisti portare. Et simili modo in suo inferiori gradu fecit Abraham inter mortales dignum cuius sanguinem nascituro filio suo deligeret. Hæc autem electio primum in sacro canone designatur. Gen. 10. Vbi cum peruentum est canone ad enarrādum progeniem Sem filij Noe. designat scriptura. Sem quoque nati sunt patre tur. omnium filiorum Heber &c. Quod utiq. verbum cōsideratissime meditatū est 16. de ciuit. Dei August. Filij enim Heber dicti sunt Hebræi. Ob idque quamuis non Distin fuerit progenitus eiusdem Sem, tamen ob hanc dignitatē primus notarius. Non ergo ceptū ab Abraham quasi Abrahæ, ut quidam legis ant. Iudæorum auumat, sed ab Heber nomē iqua-

Quæ con- bim- bitis. Rō pfa- ræ asser- tionis. August. Electio. Paul. Pro- tio- rris m- bit. Quæ con-

Quarta conclusio bimestris. traxerunt. Vixit nanque pater ille sub artem Nemrod, quando facta est linguarum diuisio, ob idq. appellauit nomen filij sui Phaleg, ut ibide legitur, quod est diuisio, eo q. in diebus eius diuisa sit terra. Inde ergo diuinitus separatus est Heber a reliquis, qui cum Nemrod aduersus Deum ipsum coniuauerunt. A quo Heber sextus fuit Abraham, quem Deus (ut legitur Genes. 12.) præcepit exire de terra sua, & de cognatione sua. Et hæc de priori q. nis membro. De posteriori vero, puta de legis obligatione, an existeretur ad gentes, subiunguntur duæ alie conclusiones, hæc distinctione præmissa: In lege quædam erant præcepta de lege natura. vt De calogus & moralia reliqua, quædam vero eidem naturali iuri adiecta, vt ceremonialia & quedã legalia. Sit ergo conclusio ordine quarta. Cuncti mortales tenebantur seruare illa quæ sunt legis nature, non qui dem ob uinculum Moisaicæ, sed id eadem iubente natura. Reliquorum uero obseruantia nemini extraxillum populum necessaria erant ad salutem, Prior pars, notissima est, quoniam & ante aduentum legis totum humanum genus lumine diuini vultus illustratum seruare stringebatur cuncta, quæ natura docebat, tum ad cultum diuinum, tum & ad humana societatem referre, lex autem scripta ne minè ab huiusmodi iugo exemit. De his ergo natura præceptis in lege conclusio ait ad Rom. 2. Pau. Gentes quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt, faciunt. Posterior autem pars ex dictis plane colligitur. Etenim qui ad sublimiorè religionis ordinè assumuntur, pluribus rel gantur q. reliqui laxioris uitæ, ut in clericis & monachis videre, est populus autè ille selectus fuit ad excellentiorem sanctitatis gradû, qualis dicebat populum, ex quo erat Christus nasciturus, & qui figuram eiusdem Christi gerebat, ergo ad peculiariora illa instituta, legi nature superaddita, solus ille populus erat obligatus. Vnde Deut. 18. Perfectus eris & abiq. macula coram domino Deo tuo. Quamobrem ueluti ætioris religionis cultoribus quædam professionis imago illius legis erat iuncta, secundum illud eiusdem lib. cap. 26. Profiteor hodie coram domino Deo tuo, &c. Hinc demum colligitur quinta conclusio. Tam curren te illa lege, quam ante ipsam potuerunt

sub lege natura homines salutem obtinere. In lege inquam natura, non tamen per eundem natura vires. Nam Dei gratia res est super naturalis, quâ id circo sine intellectus aliqua fide, ac subinde diuina ope uoluntatis mortice adipisci nemo unquam ualuit. Et in hoc sensu intelligitur Dionysius. 9. cap. caelest. Hierarch. vbi ait multos Gentiles per Angelum fuisse in Deum reductos & Eccl. 17. In vnamquamq. gentem proposuit Deus rectorem, ac perinde ea quæ ad salutem sufficiebant. Nam in omni lege voluit omnem hominem saluum fieri vsq. ad euangelicam, omnibus est necessaria. Igitur si de Socrate Platone. Aristotele, Catone, Seneca & id genus ethnicis præcipui nois explorare cupis, fuerint ne ingressi salutis uiam, perpendendû tibi primum est, an aliqua vitia admiserint tâ aperte cum naturali rone pugnantia, vt nullum sibi possent ignorantie clypeum obtendere. Nam quos tale, inueneris, impietas esset suspicari fuisse seruatos. Quare nullus idololatrarû excusari potuit. Neq. eorum qui adulteria & furta ac peiora flagitia ignorarunt. Secus de fornicatione simplicis, cuius ignorantia probabile est Ethnicorum aliquos ante scriptam legem potuisse excusari Sicuti & Socratem, & si uenenum epotauit, quod te vera non est licitum potuit tamen ignorantia excusari, nimirum credens legem illam qua cõ demnatus, est, fuisse bonam. Et simile dicendû de Seneca, cui data a tyrano fuit mortis optio. At neq. Catonem, neq. aliorum quæpiam qui mortem sibi conscuerunt, legitima ignorantia excusari, lumen. n. nature plane docet nemini licere sibi mortem consciscere. Platonem autem August. in lib. de vera relig. ualde commendat, quod perpetuam seruauit continentiam. Et certe est per quam uerisimile in Dei gratiam fuisse receptum. Hæc autem quæ in cõiecturis posita sunt, non est, quod nos remouentur.

Ad primum igitur argm. capitis q. nis responderetur, q. nõ oportuit legē, que si figura erat nostræ, tanta similitudine ei rñdere, vt esset tâ vniuersalis. Imo decuit rone iã dicta peculiari populo præscribi, ex quo Christus nasceretur, secundum illud ad Rom. 9. Quorum. s. Iudæorum, est adoptio filiorum Dei, & testamentû, & legislatio, quorû patres ex quib. Christus & secundum

Dionysius.

Quid sē tiēdū de exitu. Socratis, Platonis atque Arist.

August. Verisimile est Plat. in Dei gratia fuisse. Ad primū arg.

NOTO
re
Legibus
DIE
15

Auguſt. dum carnem Neq ſubinde Deus fuit, perſenatum, reſpector. Nam cum nemini debitor ſit, cui vult miſeretur, & quem vult indurrit. Vnde Auguſt. li. de prædeſt. ſanct. Omnes, inquit, quos Deus docet miſericordia docet, quos autem non docet iudicio non docet, hoc enim venit ex damnatione humani generis pro peccato primi parentis. Suppoſitis autem noſtris meritis quæ ex eius gratia pullulant, citra perſonarum acceptionem reddit vnicuique. (vt ait Paulus) ſecundum opera ſua, Ad ſecundū, negatur deteriorem fuiſſe. Iudeorum conditionem, quam Gentilium, imò ſāto fuit præſtantior populus ille, quanto Dei legi & cultui diſtinctius inſcipatus. Quem admodum, & inter Chriſtianos quo actius ſe homines religionum votis perſtringūt, felicitas veniunt. Vnde Deut. 4. Quæ eſt alia gēs ſic inolyta vt habeat ceremonias iuſtaque iudicia? Quocirca ut Exod. 12. ſcriptum eſt, quicumq. Gentilium voluiſſet in Iudeorum familiam commigrare, ac nomen ſuum in legem illam adſcribere, circumciſus admittēbatur, vt in vſum illis nunc eſt qui religiones profitentur. Quod ſi quis hic hæreat, vtum poterant Gentilium quicq. particulam legis recipere abſque totius profeſſione, & præcipue an poterāt circumcidi extra legem viuētes? Videtur namq. ratio partem affirmatiuam perſuadere. Nam inter Abrahamæ & Moyſen durauit quingētis annis abſq. lege circumciſio. Reſpondetur quod nihil Gētilēs verabatur quominus poſſent ceremonias aliquas quæ ſibi placerēt, a Iudæis mutuari. Sicuti Romani nonnullas leges ab externis gentibus receperunt. Attamē niſi profiterentur legem, non eſſet illis proprie diuina. Quin vero arbitror poſt datam legē circumciſionem nemini ad ſalutem cōduxiſſe, niſi totā profiteretur. Erat enim ſicut nobis baptiſmus profeſſio legis. Quo aperte ad Gal. 5. docet. Paulus ſub illis verbis, Teſtificor oī homini circumcidi ſe, quoniam debitor eſt vniuerſæ legis faciendæ.

Paulus. Ad ſecū dū arg.

Hæſitatio. Suadēt pars affirmatiua.

Paulus.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum lex veteris congruenter data ſuit tempore Moyſi.

Primi argum. **R** Eſtat poſtremo, temporis datæ legis rationem reddere. Et ideo queritur

vtum tempus illud quo data fuit Moyſi, negotio conueniret? Et arguitur a parte negatiua, primo ex his quæ dicta ſunt. Erat enim ſalutis præparamentum, quæ erat per Chriſtum conferenda ſtatim autem homo lapſus remedio indigniſſimū, ergo illico debuit in mundi primordiis ferri. Secundo: Data fuit in ſanctificationem eorum ex quibus Chriſtus progignendus erat, illa autem ſanctificatio cepit in Abraham, vt legitur Genetiſis duodecimo ante Moyſen quingentiſſimo annis, cui facta fuit promiſſio, quinque (vt ait ad Rom. Pau) credit Deo & reputatum eſt illi ad iuſtitiam. Ergo illi, vt circumciſio iuſta eſt, ita & lex poni debuit. Tertio: Quem admodū nuper dicebamus, ſicuti Abraham ex vniuerſo orbe ſelectus fuit, vnde Chriſtus originem traheret, ſic poſtea ex illo populo Dauid: Vnde peculiare gēſ duceret, quare nuncupatus eſt filius Dauid, ergo ſub Dauide qui poſt Moyſen annis pluſibus quam quadringentiſſimo natus eſt, congruentius fuiſſet lata. Contrarium autem colligitur ex Paulo ad Galat. 3. vbi ait, Legem fuiſſe ordinatam per Angelos in manu mediatoris, ordo nanque Dei temporis quoque opportunitatem denotat.

Quæſtio perfacili negotio expeditur, ſi ex ſola Dei voluntate ratio petatur. Nam cum illa non habeat priorem cauſam neque quidquam humano generi debeat, legem dedit, quando per ſuam ſapientiam decere cognouit. Attamen exploranda reſtat cauſa ex parte hominum, ob quorum ſalutem data eſt. Et ideo ſtatim concludo affirmatiua. Illo temporis articulo data eſt, quod in rem erat maxime humano generi. Etenim tanquam iniquorum medela condita eſt ad emolliendam eorum duritia eorumque edomandam ſuperbiam, & tanquam bonorum iuuamentum, ad promouendam eorum ſalutem atq. ex his duabus radicibus duæ concludionis rationes ducuntur. Enimvero ſi priorem ſpectes, humana ſuperbia de duobus extollitur, naturaliſt ſapientia, & potentia, id quod verſatus ſerpens in ſua poſuit ſuggeſtione dum Euā adortu eſt. Eritis enim inquit, ſi cui dii, ſcientes bonum & malum. Edem enim procella eum celo depulerat. E re ergo humani generis fuit, vt Deus illud longis ſeculis ſuo fauore deſereret, porro vt longo experimento cognoceret quā eſſet ſuapic

Secūda. Primi argum. Tertio. Paulus. Concludo. Primi argum. Subt...